

Dato:	Sagsnummer:	Sagsbehandler:	Afdeling:
28-05-2024	25/12915	Tommy Sauer Pedersen	Budget og Styring

Overordnet nøgletalsanalyse baseret på ECO-nøgletal fra VIVE.

Der er lavet en overordnet nøgletalsanalyse på baggrund af regnskabstallene for 2023 og 2024. Analysen tager udgangspunkt i ECO-nøgletal fra VIVE, Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Analysen viser, at især ældreområdet er billigere i Syddjurs Kommune, men også skole- og dagtilbudsområdet og administrationsområdet har brugt færre penge end i de sammenlignelige kommuner. Syddjurs Kommunes udfordringer består især af relativt høje udgifter til Børn og unge med særlige behov og voksne med særlige behov samt indkomstoverførsler.

Der kan være konteringsmæssige forklaringer på nogle af forskellene kontoplanens funktionsområder. Hvor en kommune konterer en udgift på for eksempel sundhedsområdet, så kan en udgift til samme formål i anden en kommune måske blive konteret på ældreområdet. Kommuner kan også have forskellig praksis for, hvor meget der konteres på anlæg for eksempel på vejområdet.

Der anvendes regnskabstal i analysen, da der dermed alene anvendes faktisk afholdte udgifter på de forskellige konti. I budgetter vil der til en vis grad være beløb afsat i puljer og på et overordnet niveau, som først i regnskabet er bogført ud fra en konkret stillingtagen til konteringen. Det bidrager også til at gøre regnskabstal mere retvisende.

Uanset den valgte metode skal man være varsom med at lave for skarpe konklusioner på baggrund af de konkrete tal, da der altid er usikkerhedsmomenter, og forudsætninger der kan påvirke resultaterne.

Overordnet beregning

Helt overordnet viser beregningen, at Syddjurs Kommunes på driften ud fra den brugte beregningsmetode kunne have brugt 25,0 mio. kr. mere i regnskab 2024, og stadigvæk ikke bruge mere end i sammenlignelige kommuner.

Beregningen er lavet på den måde, at der vises et plusbeløb, hvis udgifterne i Syddjurs Kommune er højere end gennemsnittet i sammenlignelige kommuner. Hvis man i Syddjurs Kommune bruger mindre end i de sammenlignelige kommuner fremkommer et minusbeløb, som er det man sparer i forhold til, hvis man brugte det samme som i sammenligningskommunerne. Det vil sige teoretiske mindreudgifter. Beregningen er lavet i årets priser og fremgår af tabel 1.

De teoretiske merudgifter opstår især på områder, hvor det traditionelt er vanskeligt at styre udviklingen, fordi udgifterne er lovbundne kontante ydelser (overførselsudgifter på beskæftigelsesområdet). Her bruges der i Syddjurs Kommune cirka 26,5 mio. kr. mere i regnskab 2024 end i sammenlignelige kommuner. På de udgiftsområder, som er mere styrbare, ligger Syddjurs Kommune under niveauet i andre kommuner. I regnskab 2024 er udgiften 51,5 mio. kr. lavere.

Mindreudgiften opstår på flere områder, men ældreområdets andel af mindreudgiften er betydelig. Der arbejdes i forbindelse med budgetlægningen for 2026 med en budgetanalyse af den udkørende hjemme- og sygepleje, hvor udgiftsniveauet på dette område sammenholdes med udgifter i andre kommuner.

Tabel 1. Forskelle mellem Syddjurs Kommune og sammenlignelige kommuner.

Område	Forskel 2023 kr. pr. indbygger	Regnskab 2023, mio. kr.	Forskel 2024 kr. pr. indbygger	Regnskab 2024, mio. kr.
Administration mv. kr. pr. indb. (ekskl. puljer)	-413	-18,3	-224	-9,9
Tjenestemandspensioner, kr. pr. indbygger	-193	-8,5	-140	-6,2
Barselspulje og forsikringer m.v. kr. pr. indbygger	-163	-7,2	-300	-13,2
Redningsberedskab kr. pr. indbygger	-1	0,0	-18	-0,8
Børnepasning, kr. pr. 0-5 årig	-1.596	-4,5	-1.689	-4,7
Folkeskolen, kr. pr. 6-16 årig	-2.265	-12,2	-635	-3,4
Børn/unge med særlige behov, kr.pr. 0-22 årig	1.760	19,1	1.366	14,7
Sundhedsvæsen, genoptr. og foreb. kr.pr. indb.	265	11,7	508	22,4
Sundhedspleje og tandpleje, kr. pr. 0-17 årig	192	1,7	342	3,0
Tilbud til ældre, kr. pr 67+ årig	-3.690	-38,2	-4.945	-52,4
Voksne med særlige behov, kr. pr. 18-66 årig	538	13,5	246	6,1
Vejvæsen kr. pr. indbygger	-154	-6,8	-112	-5,0
Natur- og miljø kr. pr. indygger.	8	0,4	-17	-0,8
Fritid, biblioteksvæsen, kultur mv. kr. pr. indb.	-80	-3,5	-33	-1,4
Driftsudgifter eksklusive kontante ydelser m.v.		-53,0		-51,5
Tilbud til udlændinge (nettodrift) kr. pr. 18-66 årig	159	4,0	141	3,5
Kontanthjælp og arbejdsmarkedsforanstaltninger kr. pr. 17-66 årig	-297	-7,6	-130	-3,3
Sygedagpenge kr. pr. 17-66 årig	380	9,8	425	10,8
Førtidspensioner kr. pr. 17-66 årig	365	9,4	382	9,7
Forsikrede ledige kr. pr. 17-66 årig	391	10,0	386	9,8
Løntilskud mv. pr.17-66 årig	-132	-3,4	-157	-4,0
Kontante ydelser og beskæftigelse m.v.		22,1		26,5
Samlede driftsudgifter		-30,9		-25,0

Merudgiften på overførselsudgifter m.v. opstår blandt andet på grund af de sammenligningsgrupper, der er for hver enkelt ydelse. I ECO-nøgletal indgår også en beregning, hvor de samlede overførselsudgifter sammenlignes med 15 kommuner, der generelt har et højt ressourcepres. Heri indgår også kommuner som Lolland, Vordingborg, Odsherred og Norddjurs.

I forhold til denne sammenligningsgruppe har Syddjurs Kommune en mindreudgift i 2024 på cirka 1.600 kr. per indbygger, og således en teoretisk mindreudgift på cirka 72 mio. kr. i stedet for en merudgift på 26,5 mio. kr.

Syddjurs Kommune skal ikke nødvendigvis sammenlignes med de mest udfordrede kommuner i landet, men den store virkning af en ændring i forudsætningerne om sammenligningskommuner understreger, at sammenligninger mellem kommuner kan bruges som pejlemærker for, hvor man skal være opmærksom på udviklingen, men kun med stor forsigtighed kan bruges til konkrete beløbsmæssige konklusioner.

Beskrivelse af ECO nøgletal

ECO-nøgletal forsøger at sammenligne kommunerne på en måde, så der tages hensyn til kommunernes vilkår. Det sker ved, at man sammenligner kommunens data med en gruppe af kommuner som vurderes at være sammenlignelige. Sammenligningsgrupperne opdeles i forhold til 3 niveauer af ressourcepres og 3 niveauer af udgiftsbehov så der er 9 grupper. Med 5 små ø-kommuner placeret i deres egen gruppe er der 10 grupper i alt.

For ressourcepreset sammenholder VIVE kommunens samlede udgiftsbehov i udligningssystemet, med kommunens indtægtsmuligheder fra skatter, tilskud og udligning. Ved indplaceringen i de tre grupper efter ressourcepres bruges der følgende grænser (indekstal hvor hele landet = 100):

- 33 kommuner har lavt ressourcepres: Under indeks 100
- 29 kommuner har moderat ressourcepres: Indeks 100 – indeks 103,5
- 31 kommuner har højt ressourcepres: Over indeks 103,5

Ud fra analysen er ressourcepreset i Syddjurs Kommune højt.

For udgiftsbehovet analyseres det specifikke udgiftsbehov fra område til område i forhold til en række faktorer for at finde frem til, hvilke der har betydning for kommunernes udgifter. Alt efter behovet på området placeres kommunen i den relevante gruppe af sammenlignelige kommuner.

På de fleste velfærdsområder i Syddjurs Kommune på nær børnepasning skønnes udgiftsbehovet ud fra VIVE's analyse at være lavt. Natur og miljøområdet er det eneste område, hvor udgiftsbehovet skønnes at være højt. Udgiftsbehovet er middel for administration, børnepasning, sygehusudgifter og vejvæsen.

Inden for det enkelte udgiftsområde kan man bruge den bagvedliggende analyse til at vurdere, hvordan udgiftsbehovet ligger i forhold til en beregning af det forventede niveau for gruppen. I beregningen i tabel 1 tages der højde for denne procentuelle forskel i udgiftsbehovet inden for sammenligningsgruppen. Det er gjort ved at reducere forskellen i kroner ud fra den procent, som Syddjurs Kommunes udgiftsbehov afviger fra gennemsnittet.

Korrektionen giver især en forskel på børn og unge med særlige behov og førtidspensioner, hvor Syddjurs Kommunes udgiftsbehov er henholdsvis 11 og 14 procent større end gennemsnittet i sammenligningsgruppen. Det reducerer kommunens teoretiske merudgift i 2024 i forhold til sammenligningsgruppen med henholdsvis cirka 14 og 35 mio. kr.

Man skal være opmærksom på, at der over årene kan være en udskiftning af de kommuner der sammenlignes med, hvilket kan give forskelle i resultaterne over tid. Der er senest i 2020 beregnet nye sammenligningsgrupper for alle udgiftsområder i ECO-nøgletal på baggrund af regnskabstal i 2019.

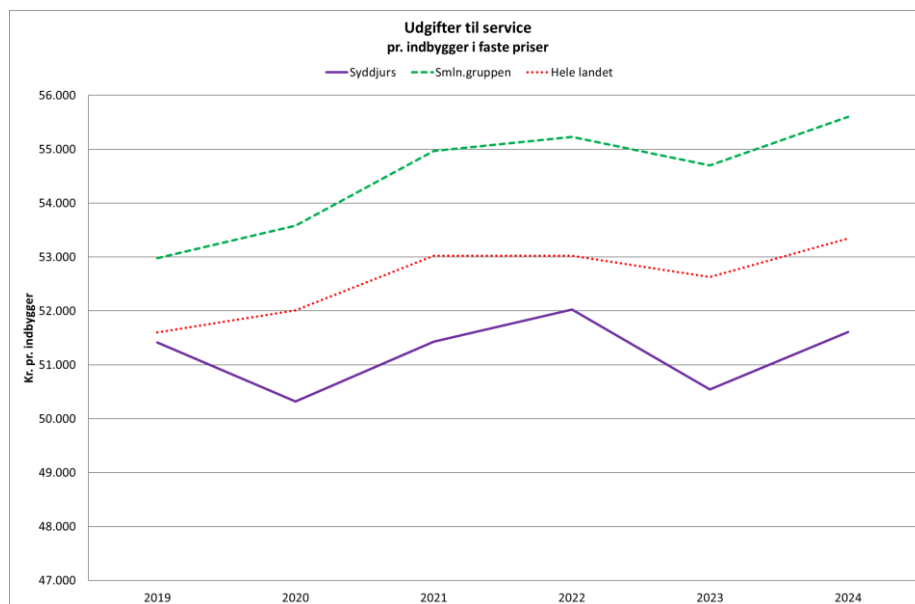
Det er ikke alle nettodriftsudgifter der indgår i analysen, da ECO-nøgletal ikke dækker alle områder, og da mindre områder i ECO-nøgletal er udeladt. Af driftsbudgettet på 3,1 mia. kr. i 2024 er det kun cirka 1,5 procent af udgifterne, der ikke er indeholdt i de medtagne områder.

Syddjurs Kommune har tidligere været kritisk i forhold til, om kriterierne for udgiftsbehov i tilskuds- og udligningssystemet giver et retvisende billede af de uligheder, der skal tages højde for. På samme måde kan det ikke afvises, at der i VIVE's analyser af udgiftsbehovet kan være forhold, hvor de brugte kriterier ikke dækkende belyser situationen i Syddjurs Kommune.

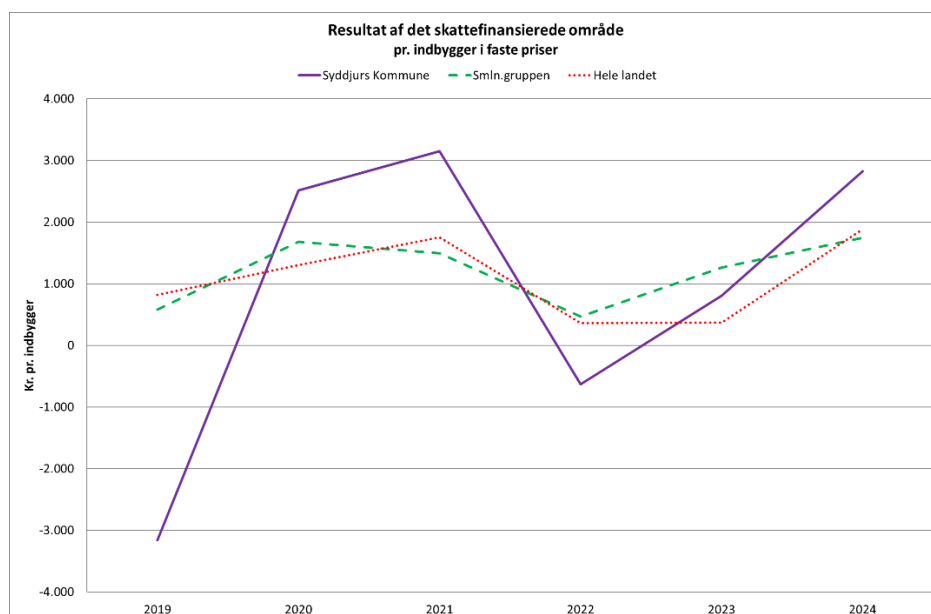
Grafer med udviklingen

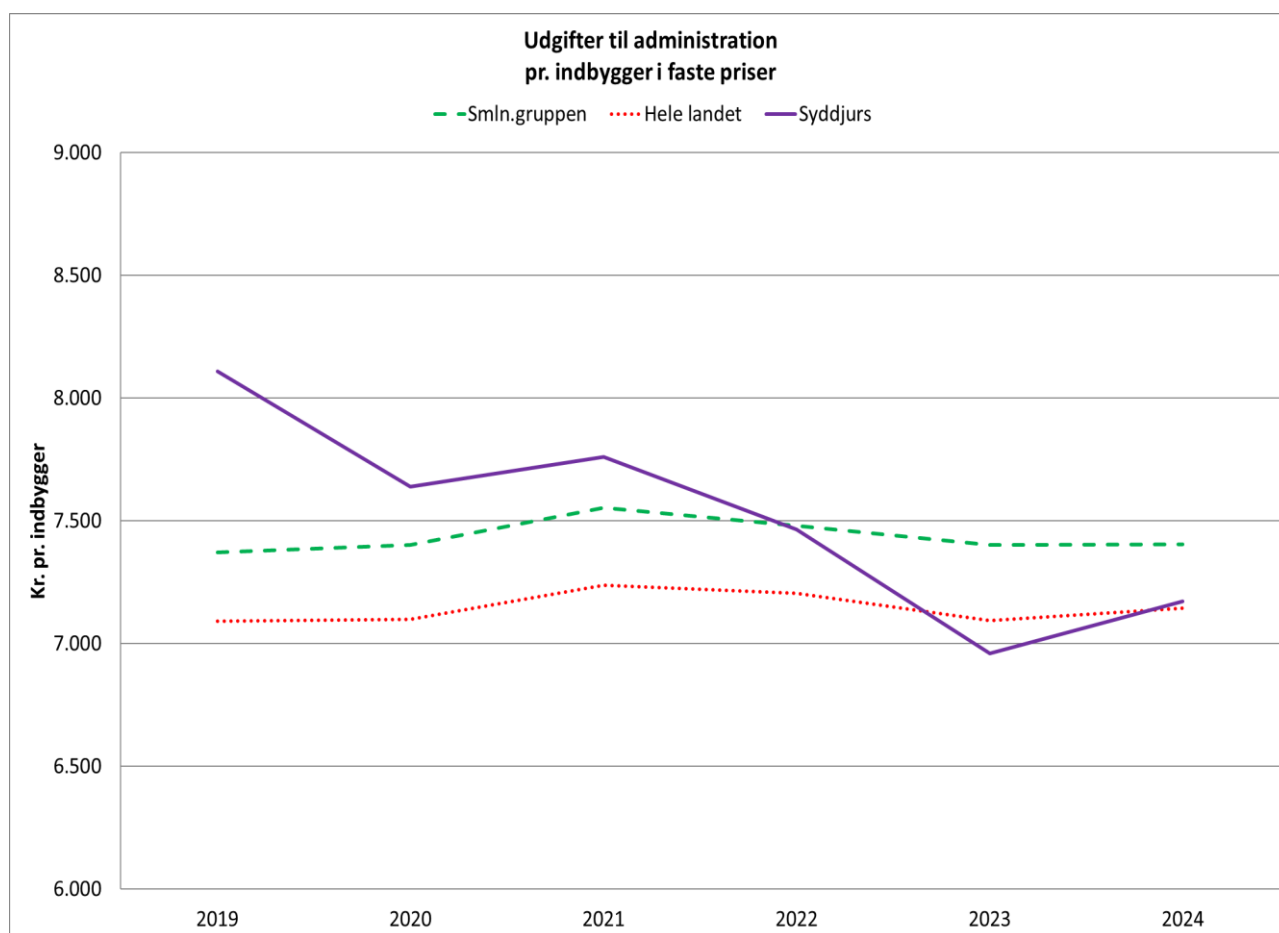
I det følgende vises en række grafer for udgifter på de forskellige serviceområder. Data er taget fra grafik-modulet i ECO-nøgletal, og viser udviklingen omregnet til fast 2025 PL-niveau. I linjen for Syddjurs Kommune er der i graferne taget højde for forskellen i udgiftsbehov indenfor sammenligningsgruppen.

Samlet set for service ses det samme som i tabel 1, at kommunens udgifter, når man ser bort fra overførselsudgifter, ligger lavt i forhold til sammenlignelige kommuner. Grafen kan dog mest bruges som en indikation af forskelle i udviklingen mellem kommuner. Sammenligningsgruppen i netop denne figur er ikke baseret på regressionsanalyser men alene på befolkningstal, hvilket giver et markant anderledes tal for forskellene end i de øvrige tabeller.

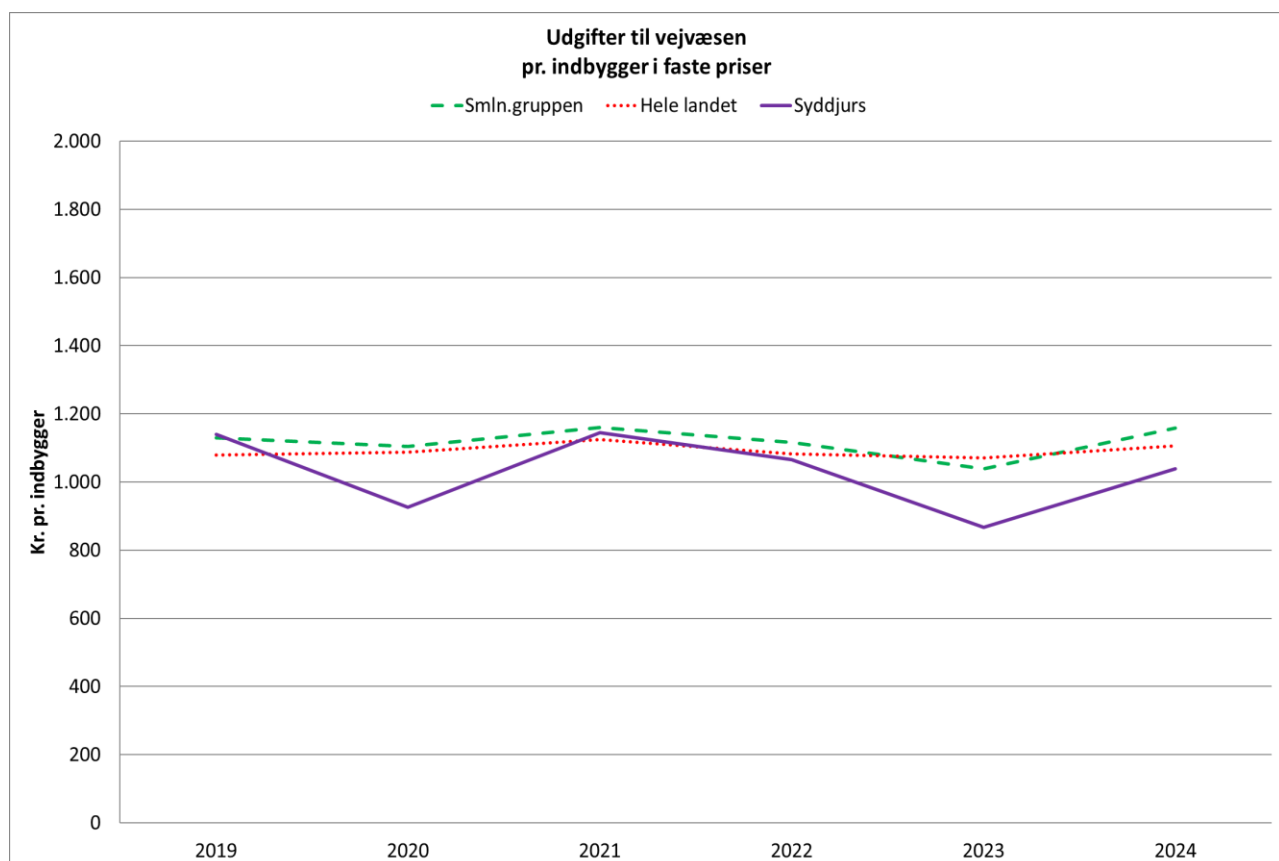

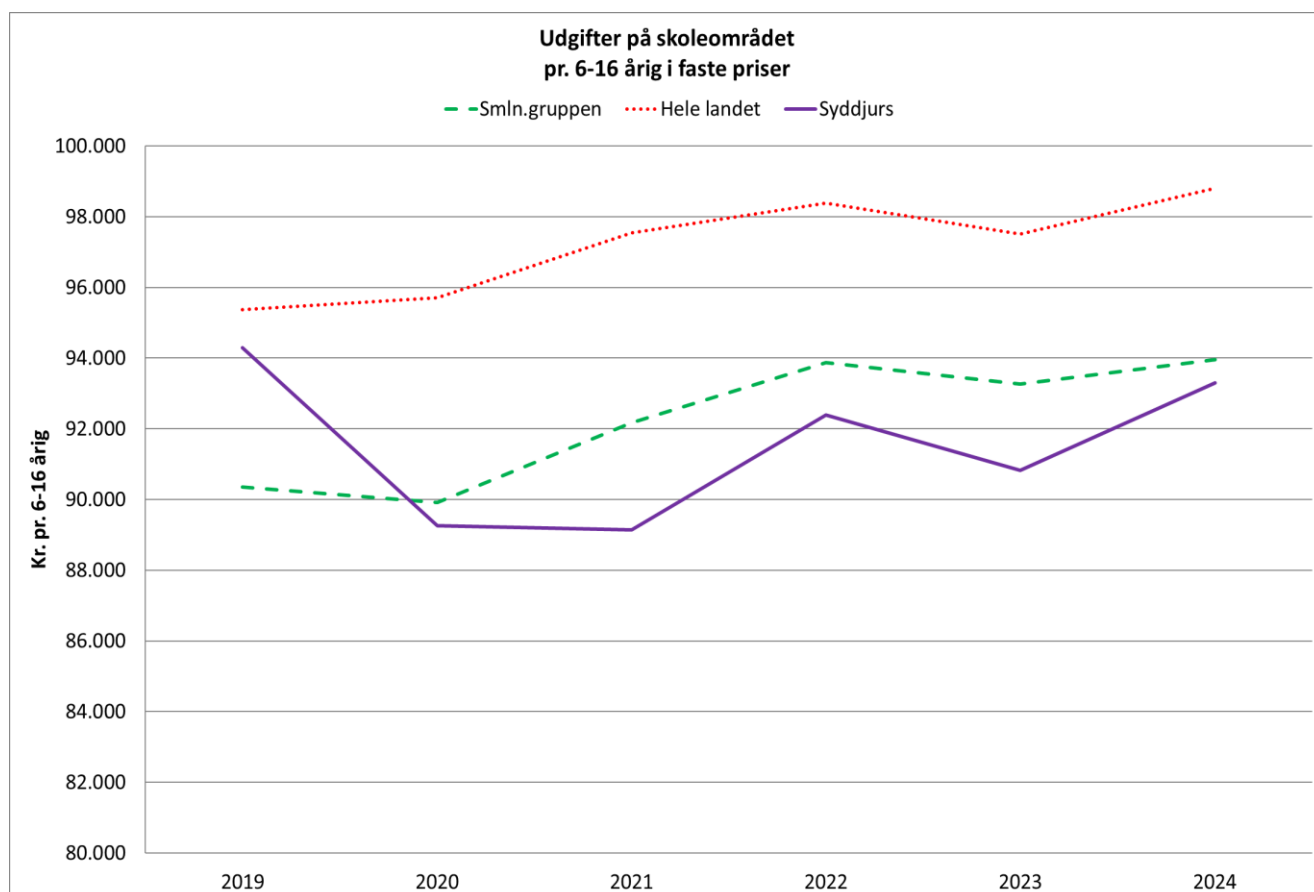
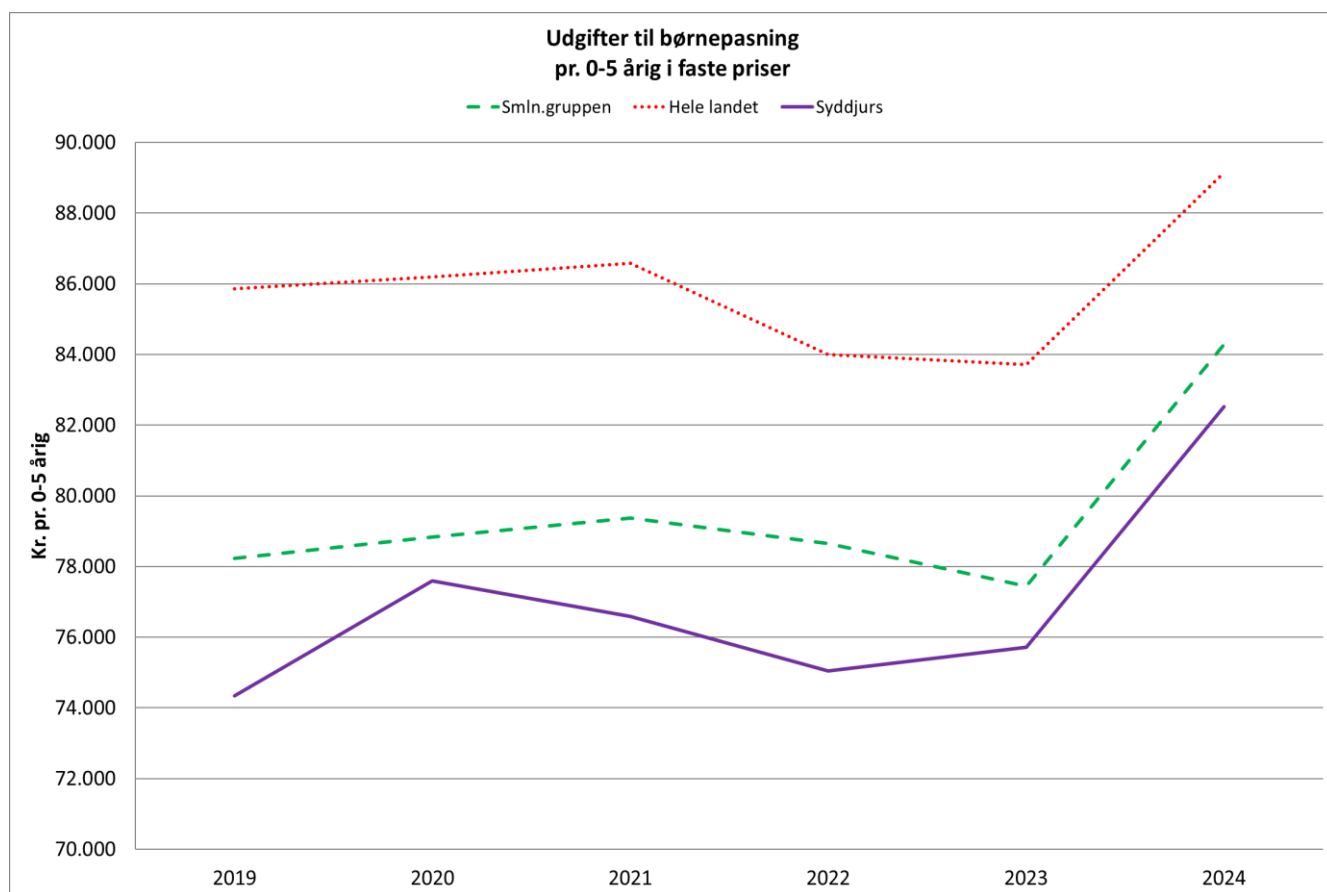
En graf for udviklingen i det skattefinansierede resultat viser, at der i 2020 og 2021 var en væsentlig genopretning af økonomien efter et 2019, hvor der var et træk på kassebeholdningen. Den genopretning kan ses i en række af de efterfølgende grafer for administration, vejvæsen, skoleområdet, voksne med særlige behov og sundhed og forebyggelse. Der blev også efter et merforbrug i 2022 iværksat tiltag for at skabe et positivt resultat.

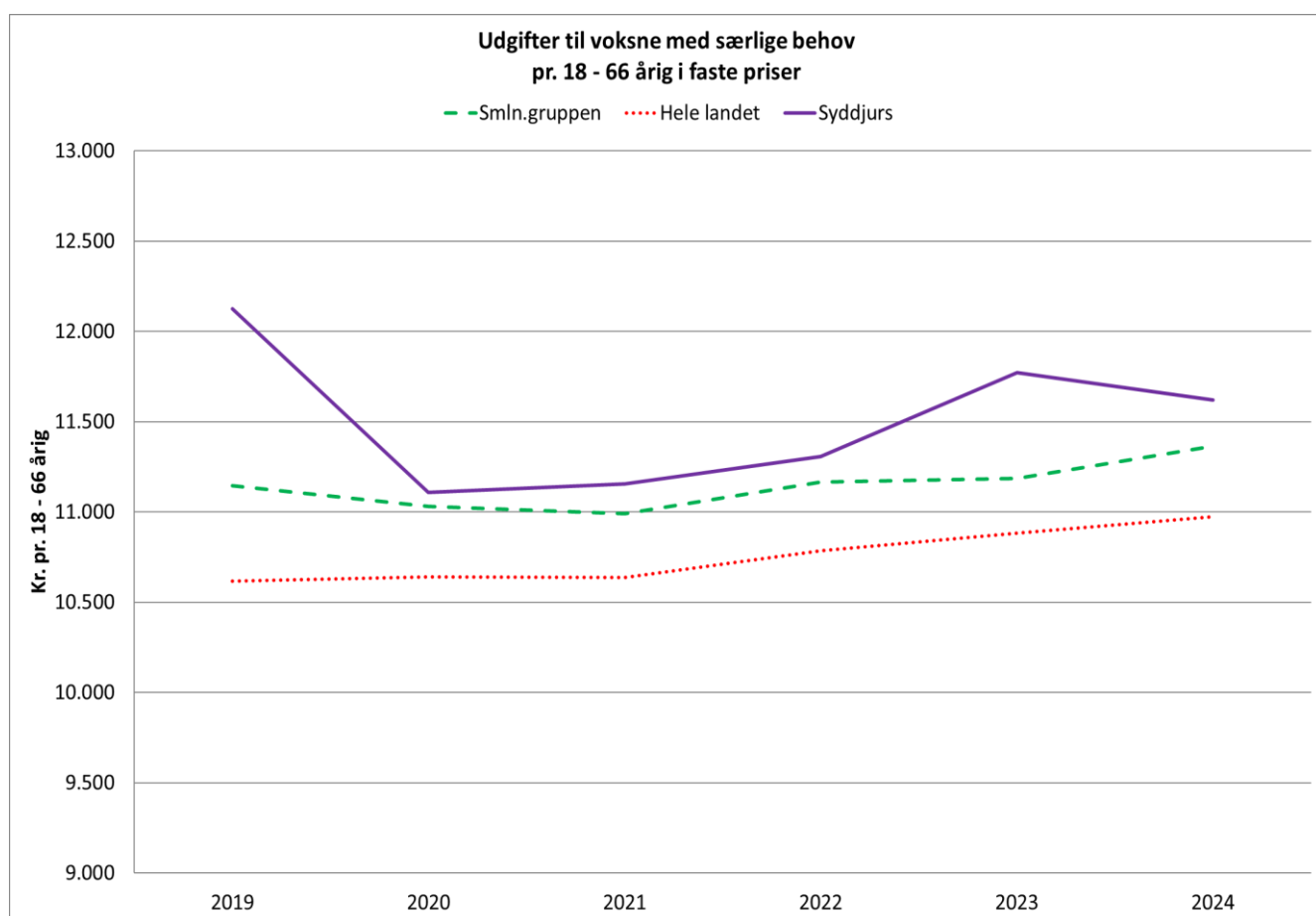
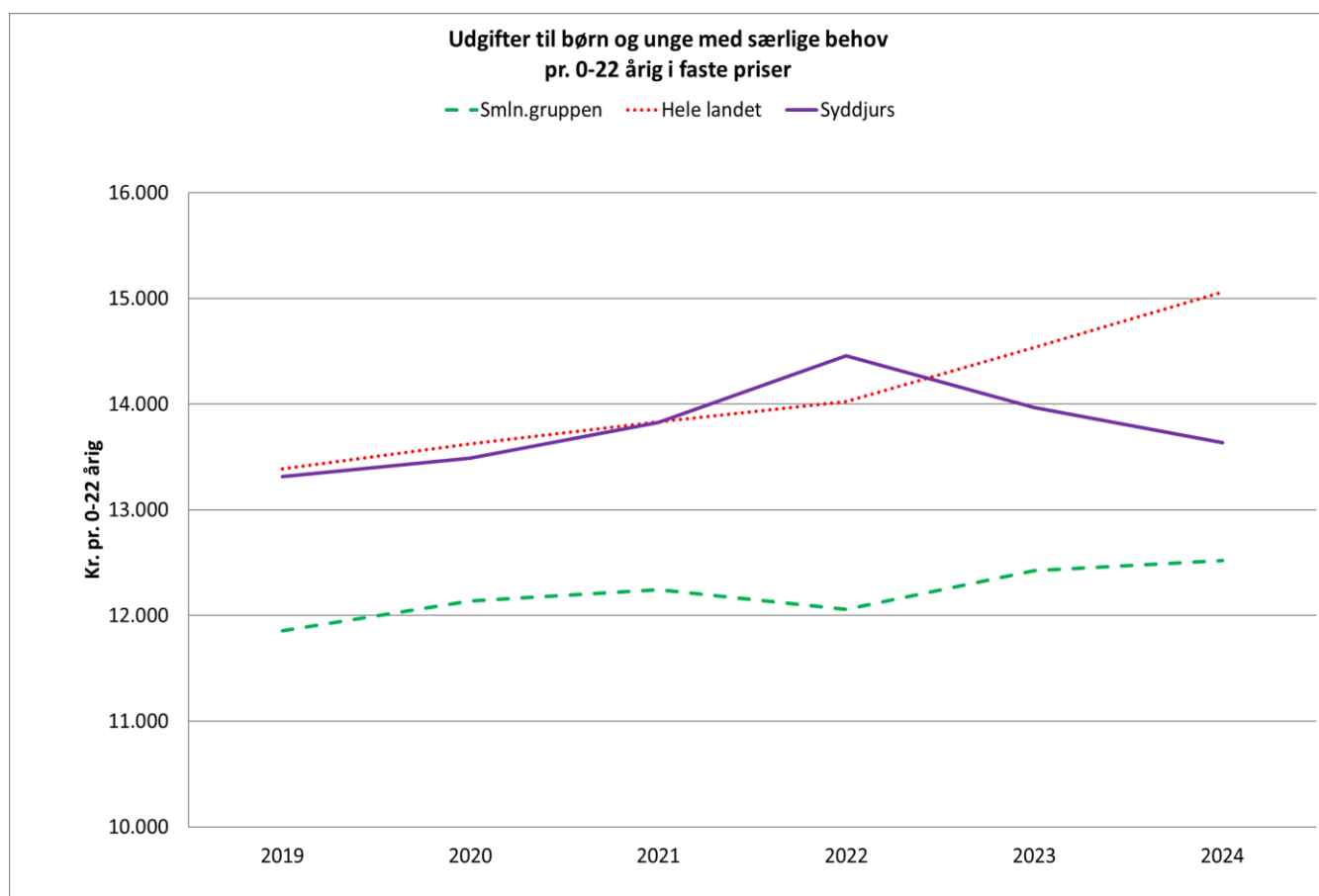

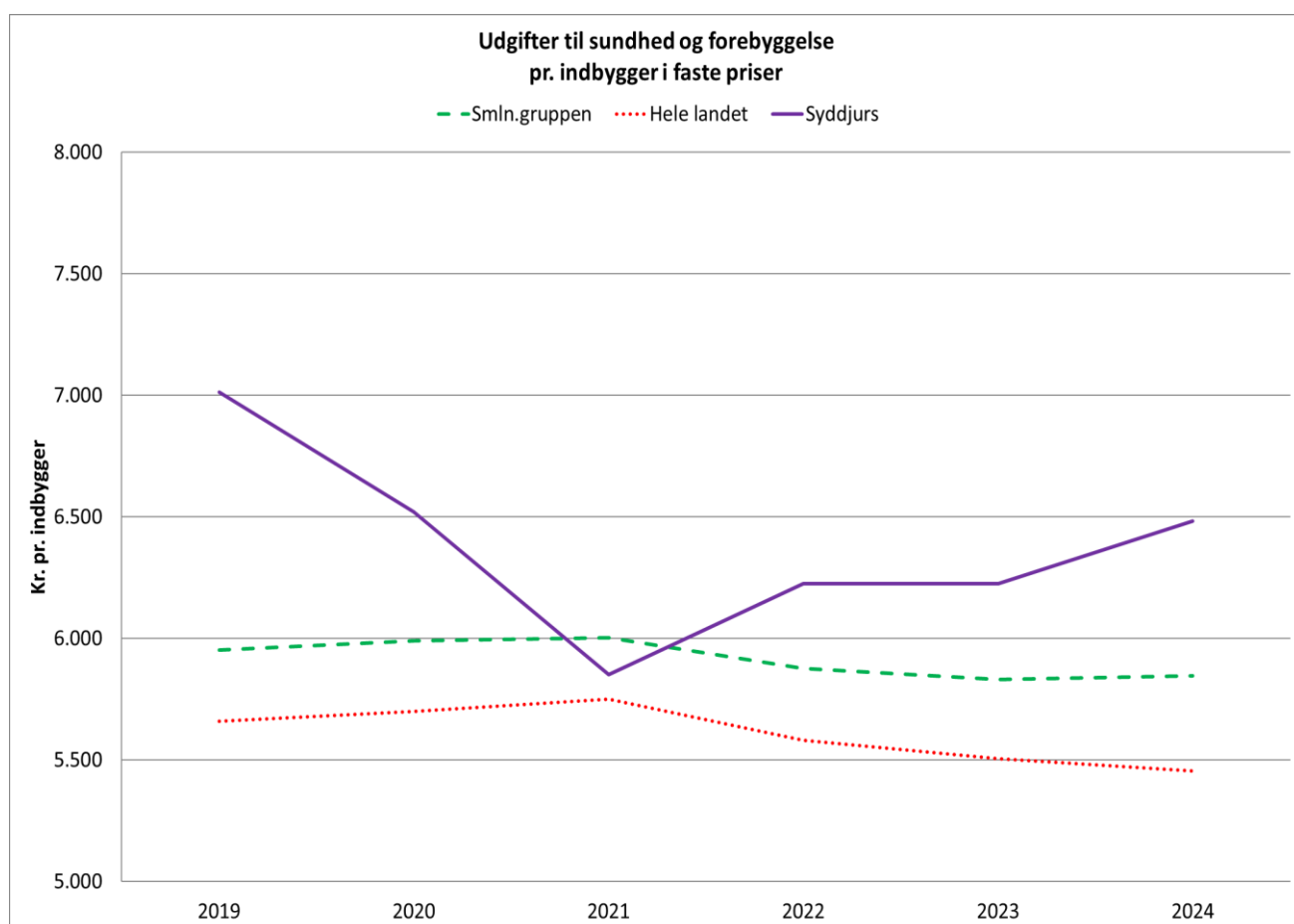
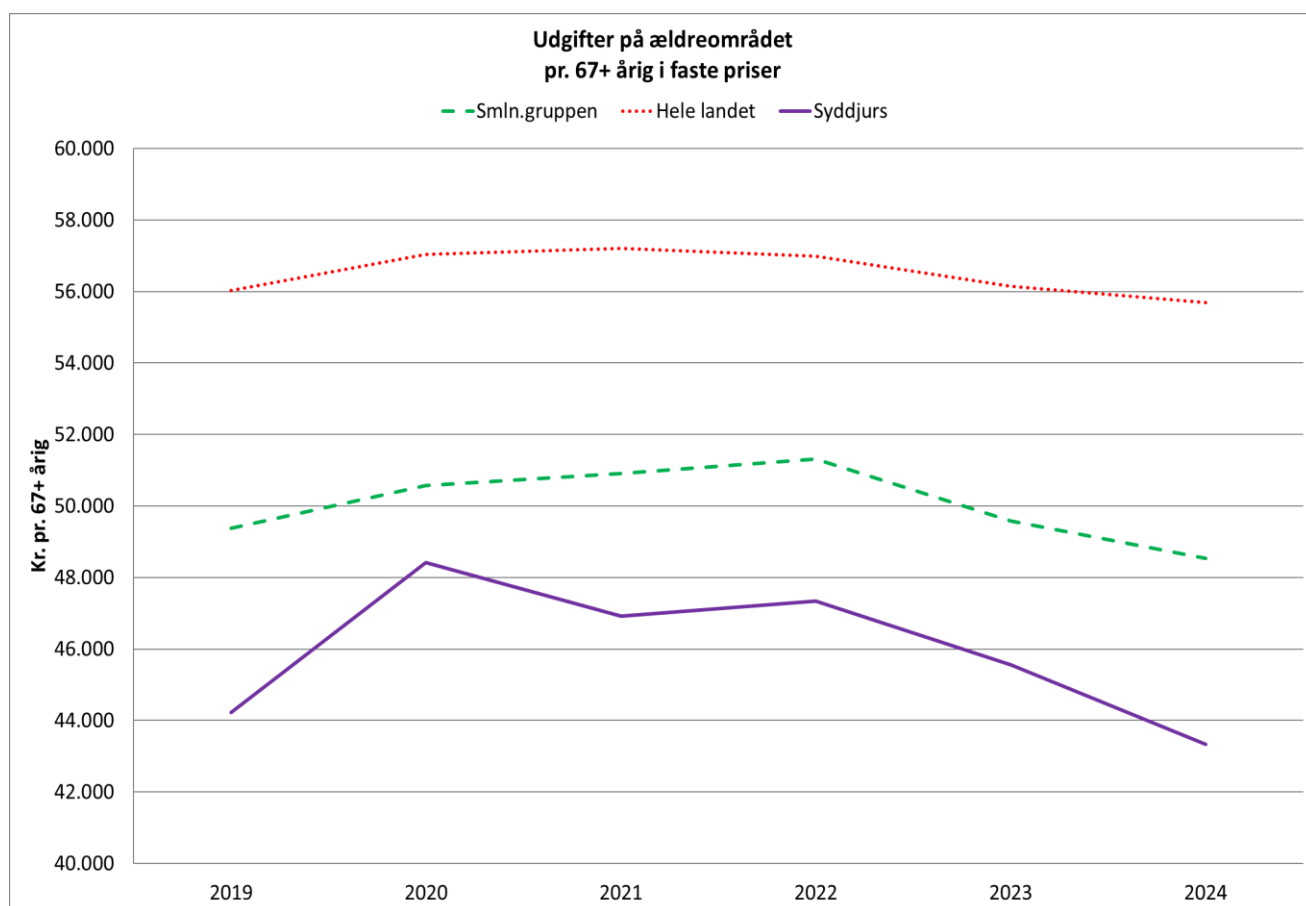

På administrationsområdet foreligger der er særskilt analyse der indgår i sagen.

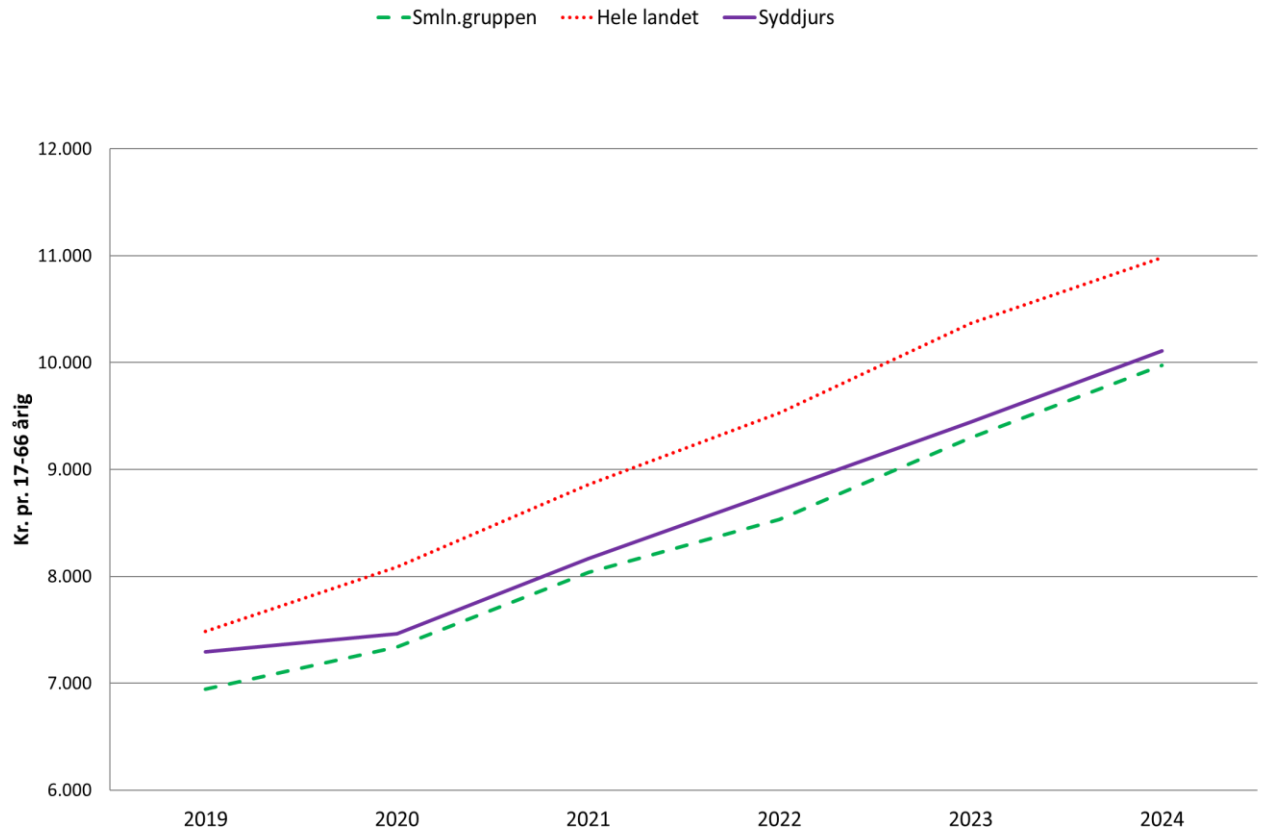

Udgifter til førtids- og seniorpension pr. 17-66 årig i faste priser

Udgifter til sygedagpenge pr. 17-66 årig i faste priser

